

Бедрадіна Г. К.
доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
Одеський національний економічний університет,
м. Одеса, Україна
Нездоймінов С. Г.
доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
Одеський національний економічний університет,
м. Одеса, Україна

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

Міждисциплінарність - одна із важливих складових якісної освіти здобувачів бакалаврського ступеня спеціальностей «Готельна – ресторанна справа та «Туризм». Важливо зазначити, що міждисциплінарні освітні програми активно впроваджують багато країн Європейського простору вищої освіти. Розвиток таких програм в Україні відкриє нові професійні та академічні перспективи майбутнім фахівцям та сприятиме підвищенню конкурентоспроможності національної системи вищої освіти в цілому. Так, міждисциплінарний підхід є методологічною основою сучасної освіти, яка спрямована на забезпечення психологічної і практико-орієнтованої складової майбутнього фахівця.

Сучасні науковці термін «міждисциплінарність» вживають у різних значеннях – як метод реалізації комплексного навчання, де певна проблема вивчається більш ніж однією дисципліною [1, с. 157]; як процес вирішення проблем, що є достатньо складними для однієї дисципліни і доповнюється іншими; як науково-педагогічна новація, що передбачає зростаючу взаємодію методів, інструментарію задля отримання нового наукового знання [2, с. 18]; як концепція, методологія, процес, спосіб пізнання і навіть філософія. Отож міждисциплінарність спрямована на об'єднання всіх форм і методів вивчення певної наукової чи дослідницької проблеми, при цьому комплексно використовуючи знання з різних дисциплін та наукових напрямків для формування загальної методології, внаслідок чого генеруються нові дисципліни.

Актуальним для викладачів стає формування універсальних компетенцій, що забезпечують студентів когнітивними навичками, комунікативними та соціальними компетенціями, необхідними для майбутньої професійної діяльності, що розвивають їх здатність до саморозвитку та самовдосконалення. Вітчизняна система вищої освіти переважно орієнтована на формування предметних знань, при цьому формуванню універсальних компетенцій приділяється недостатня увага. Тоді як для успішної професійної діяльності більшого значення набуває високий рівень розвитку когнітивних, соціальних та поведінкових навичок, часом навіть більшого, ніж професійні знання та навички. Ми ж переконані в необхідності застосування міждисциплінарного підходу до професійної підготовки майбутніх фахівців сфери гостинності та туризму, оскільки на сучасному етапі розвитку суспільства все більше посилюється тенденція інтеграції наукових знань, оскільки сьогодні практично всі найважливіші проблеми набувають комплексного характеру. Все частіше виникає потреба у фахівцях, здатних мобільно використовувати знання з різних наукових галузей у своїй професійній діяльності. Під час підготовки таких фахівців першорядне значення має розвиток системного мислення, вміння бачити об'єкт у єдності його багатосторонніх зв'язків та відносин. Крім того, розкриття внутрішніх зв'язків між навчальними дисциплінами має велике значення для студентоцентрованої організації навчального процесу, змінює його систему, логіку та наукову спрямованість [3,с.60-61]. В результаті знання стають не тільки конкретними, а й узагальненими, що дає майбутнім фахівцям сфери гостинності та туризму можливість переносити ці знання у нові ситуації та застосовувати їх на практиці.

В Одеському національному економічному університеті, викладання фахових дисциплін спрямовано на формування універсальних компетенцій та здійснюється в рамках вивчення всіх навчальних дисциплін за фахом підготовки здобувачів. Так, наприклад тематика практичних занять за дисциплінами «Організація транспортного обслуговування туристів» та «Туроперейтинг» має міждисциплінарні зв'язки та спрямовано на організацію активної пізнавальної діяльності самих студентів; у процесі навчання здобувачі включаються до дослідницької та проектної діяльності, самостійного здобуття необхідних знань та навичок. При цьому дослідницькі та проектні роботи мають інтеграційний, міждисциплінарний характер та відповідають пізнавальним інтересам і професійним запитам здобувачів освіти. Як визначають фахівці, великі потенційні можливості мають методи комбінованого, ситуативного навчання, що сприяють набуттю практичного досвіду вирішення реально існуючих у житті та професійній діяльності ситуацій, розвитку дослідницької позиції, відповідальності за наслідки ухваленого рішення [4;5].

Новітні міждисциплінарні підходи щодо підготовки фахівців зі спеціальностей «Туризм» та «Готельно-ресторанна справа» нам бачиться як організована форма взаємодії багатьох фахових дисциплін, спрямована на розвиток системної підготовки, що дозволяє вирішувати складні завдання, формувати гнучке мислення та дозволяє ефективно орієнтуватися в професійному світі, особливо в реаліях сьогодення.

Таким чином, застосування міждисциплінарного підходу при проектуванні змісту підготовки студентів ОНЕУ на основі забезпечення інформаційної досяжності освітнього середовища, його наступності, відповідності та сумісності, дозволяє нам формувати професійні компетенції, комплексно інтегрувати знання у сферу професійної діяльності майбутніх фахівців. Ефективність процесу формування універсальних компетенцій значно підвищується завдяки застосуванню міждисциплінарного підходу, а також використанню в освітньому процесі інтерактивних методів та технологій, інтеграційних форм організації навчання студентів, спільної та узгодженої діяльності викладачів ОНЕУ.

Список використаних джерел:

1. Сура Н. А. Міждисциплінарність навчання: нові завдання в умовах модернізації вищої професійної іншомовної освіти // *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 2014: Вип. 3 (62). С. 156–164. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2014_3_22
2. Колот А. М. Міждисциплінарний підхід як передумова розвитку економічної науки та освіти// *Вісник КНУ імені Т. Шевченка. Серія «Економіка»*, 2014: Вип. 5 (158). С. 18–22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2014_5_5
3. Козолуп М. С. Міждисциплінарний підхід до формування академічної комунікативної компетенції у студентів природничих спеціальностей в університетах США// *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка, соціальна робота»*, 2014: Вип. 30. С. 60–62. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/7760/1/Kozolup.pdf>
4. Пастирська І. Я. Міжпредметні зв'язки як пропедевтичний етап розвитку інтеграції змісту освіти// *Загальна педагогіка та історія педагогіки: Випуск 12. Т. 2.*, 2019 URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/12/part_2/5.pdf
5. Bijsterveld, K., & Swinnen, A. (Eds.) (2023). *Interdisciplinarity in the Scholarly Life Cycle: Learning by Example in Humanities and Social Science Research*. Springer Nature. URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-11108-2>